

Številka: 1001-370/2010-2

Datum: 7. 6. 2010

Republika Slovenija

Urad vlade za komuniciranje

Gp.ukom@gov.si

Zadeva: Predlagam.vladi.si – Predlog 678: Pokojnina enaka plači

Zveza: Vaš dopis št. 092-111/2010/1 z dne 1. 6. 2010

Spoštovani!

V zvezi s predlogom g. Jurišiča št. 678 z naslovom: *Pokojnina enaka plači*, ki je bil posredovan preko spletnega orodja *Predlagam.vladi.si.*, z vidika delovne pristoynosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, v katero sodi tudi pokojninska zakonodaja, pojasnjujemo sledeče.

Javni pokojninski sistem v Republiki Sloveniji ima zelo dolgo tradicijo in je trdno umeščen v celotni sistem socialne varnosti kot eden ključnih podsistemov, ki zagotavlja varno starost. Menimo, da je javni pokojninski sistem v Sloveniji v preteklosti ponudil uspešne odgovore na širše družbene spremembe. Javni sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja je, poleg sistema zdravstvenega zavarovanja in zavarovanja za primer brezposelnosti ter materinstva, obvezen sistem socialnega zavarovanja, ki vsakemu posamezniku (državljanu) garantira osnovno socialno varnost. Pokojninsko zavarovanje je odraz temeljnega ustavnega načela socialne države. Socialna država pa je tista, ki vsakomur zagotavlja možnosti za dostojno življenje, izravnava socialne razlike in skrbi za pravičen socialni red.

Opozoriti je treba, da sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja temelji na medgeneracijski pogodbi in da gre za pretočni sistem, kar pomeni, da aktivna generacija, torej trenutno zaposleni (884.170) od svojih dohodkov financirajo pokojnine pasivne generacije, torej upokojencev (570.859). Zbrani pokojninski prispevki se takoj in neposredno namenijo za izplačilo pokojnin aktualnim upokojencem in se ne nalagajo ali zbirajo na kakršnihkoli računih, kot to velja npr. v sistemih, ki temeljijo na čistih zavarovalniških principih.

Vendar tudi v čistih zavarovalniških sistemih veljajo določene zakonitosti zavarovanja, ki zagotavljajo čim večjo donosnost brez tveganja oz. z vsaj minimalnim tveganjem. Le to pa je tudi osnovni namen sistemov socialnih zavarovanj, v katerih je tveganje zavarovano in to tveganje v pokojninskem sistemu predstavlja nastanek zavarovalnega primera. Zato gre v primeru izračuna g. Jurišiča zgolj za idealnotipski izračun, ki se na žalost v resničnem življenju nikoli ne izide, saj so predpostavke, ki jih je imenovani upošteval kot npr. da gre za osebo, ki je bila celo aktivno obdobje polno zaposlena in prejemnica nadpovprečne plače, ki nikoli ni bila izpostavljena določenim življenjskim okoliščinam kot so, npr. izguba službe, poškodba pri ali izven dela, bolezen pri ali izven dela, telesna okvara,

invalidnost, potreba po dodatku za pomoč in postrežbo ali smrt, skoraj zagotovo nerealne. Prav tako gre za osebo, ki živi sama, nima prednikov ali potomcev za katere skrbi, ima zagotovljeno stanovanje in prihodke, ki bodo vseh 40 let delovne dobe ostali v nespremenjeni višini.

Ob tem pa izračun že na prvi pogled ne upošteva tudi osnov dolgoročnih finančnih izračunov, saj določene predpostavke jemlje kot fiksne za vse obdobje (npr. trenutno obrestno mero pri poslovnih bankah), nekaterih pa sploh ne (npr. inflacije v obdobju).

Vzajemnost in solidarnost sta temeljni načeli pokojninskega zavarovanja, ki subjektom zagotavljata materialno in socialno varnost tako, da ti v skladu s svojimi zmožnostmi plačujejo prispevke, kasneje, ko izpolnijo pogoje, pa uveljavljajo pravice. Pri tem je zagotovljena materialna in socialna varnost tudi tistim osebam, ki si glede na svoj prispevek in pogoje iz objektivnih razlogov ne morejo zagotoviti splošne ravni socialne varnosti. Zato je načelo vzajemnosti bistvo zavarovanja (vsakemu po svojih pravicah) korigirano z načelom solidarnosti, kjer posamezne skupine dobijo več, kot so prispevale. Slednje načelo torej na eni strani pomeni, da lahko posamezne skupine zavarovancev pridobijo večji obseg pravic, kot bi jim šel glede na vplačane prispevke, ker je namen socialnega zavarovanja v zagotavljanju minimalnega nivoja socialne varnosti; po drugi strani pa zavarovanci z višjimi dohodki, ki so plačevali tudi višje prispevke, ne morejo uveljaviti pravic, ki bi v popolnosti odražale nivo vplačanih prispevkov, temveč pridobijo pravice v limitirani višini. Namen socialnega zavarovanja namreč ni v zagotavljanju nadpovprečno visokih prejemkov, temveč v zagotavljanju prejemkov iz javnih sistemov, v katere so vključeni vsi državljani in, ki zagotavljajo socialno varnost upravičencev tudi z zagotavljanjem državne pomoči tistim, ki se zaradi vsakdanjih življenjskih okoliščin znajdejo v stiski.

Glede na navedeno je treba tudi dodati, da je država v letu 2009 samo za pokojnine sedanjih upokoencev namenila 3 milijarde 859 milijonov evrov, medtem ko je iz prispevkov aktivne generacije pobrala le 3 milijarde in 288 milijonov evrov. Zraven razlike za čiste pokojnine pa mora država mesečno financirati še sredstva za zagotavljanje socialne varnosti (varstvene dodatke, dodatke k pokojninam uveljavljenih v republikah nekdanje SFRJ, državne pokojnine itd.) kot tudi vse pravice iz invalidskega zavarovanja ter prispevke za zdravstveno zavarovanje upokoencev.

Zaradi neugodnih demografskih gibanj in upokojitve »baby-boom« generacije, se bodo v naslednjih 50-tih letih po projekcijah odhodki za pokojnine podvojili (v letu 2009 so znašali 11,06 % BDP), zato je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve septembra 2009 že predstavilo predlog izhodišč za modernizacijo obstoječega pokojninskega sistema, ki zasleduje dva ključna cilja, ki sta zagotovitev vzdržnosti pokojninske blagajne ter dostojne pokojnine tudi prihodnjim generacijam. Ministrstvo je na podlagi izhodiščnega dokumenta konec marca 2010 z namenom javne razprave objavilo tudi predlog novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ob zasledovanju finančno vzdržne pokojninske blagajne garantira tako sedanjim kot tudi bodočim generacijam varno starost.

Glede na navedeno povzemamo, da bi bila zamenjava pokojninskega sistema s sistemom namenskega varčevanja z vezano vlogo, kot to predlaga g. Jurišič, v popolnem nasprotju in kontradiktorno s pravno naravo in temeljnim namenom pokojninskega sistema kot javnega sistema, ki se primarno izvaja v javnem interesu.

Peter Pogačar
GENERALNI DIREKTOR